

Thế nào là độc tài?

Tác Giả: Nguyễn Hoàng Quốc
Thứ Năm, 22 Tháng 9 Năm 2011 07:14

Độc tài dựa trên cá nhân và độc tài dựa trên hệ thống, dù có một số khác biệt, vẫn giống nhau trong bản chất. Và cả hai đều đi ngược với dân chủ.

Độc tài như Adolf Hitler hoặc Moammar Gadhafi là độc tài trên cá nhân

Moammar Gadhafi (Hình: AP)

Độc tài là hiện tượng thu tóm quyền lực vào tay một người hoặc một nhóm người. Cái gì là quyền lực này bao gồm hai yếu tố chính: quyền và lực. Trong các thể quyền, quan trọng và bao quát nhất là quyền quy định: dưới một chế độ độc tài, nhà lãnh đạo có toàn quyền trong mọi quy định, tổ chức nội bộ, tổ chức kinh tế, văn hóa và xã hội; bất chấp những suy nghĩ, ý kiến và quyền lợi chính đáng của mọi người. Với lực, nhà độc tài không những nắm trong tay toàn bộ các cơ quan được trang bị đầy đủ súng ống như quân đội, công an, cảnh sát, mật vụ, v.v... mà còn kiểm soát tuyệt đối các cơ quan có khả năng tác động đến đời sống tinh thần của mọi người như truyền thông và giáo dục. Hai thể quyền và lực này đi đôi và hỗ trợ cho nhau: với quyền, người ta có lực; và dùng lực, người ta kiểm soát quyền.

Các nhà chính trị học thường chia thành hai loại độc tài chính: độc tài dựa trên cá nhân và độc tài dựa trên hệ thống.

Độc tài như Adolf Hitler hoặc Moammar Gadhafi là độc tài trên cá nhân: Chỉ có một mình họ có quyền lực. Toàn bộ hệ thống chính quyền họ dựng lên là để phục vụ cho họ. Quyền lực của họ gần như tuyệt đối. Không có ai được chia sẻ. Ví dụ, thời phát xít, trên danh nghĩa Hermann Goering là phó của Hitler. Goering có quyền sinh sát trên cả hàng chục triệu người. Góp Goering, ai cũng làm lét sạch. Thế nhưng, như Goering từng có lần thú nhận, đứng bên cạnh Hitler, ông biến thành một con số không to tiếng. Tò mò thâm tâm, ông cũng thấy mình không đứng cùng trên một mặt bằng với Hitler. Ông biến thành con ong cái kiến bên cạnh nhà độc tài, người nắm toàn bộ quyền lực của quốc gia. Ở Libya, dưới thời Gadhafi cũng vậy. Gadhafi không những là nhà lãnh đạo mà còn là nhà tiên tri. Đốt nước là của ông. Ông muốn làm gì thì làm.

Độc tài dựa trên hệ thống lại khác. Trừu tượng, đó là độc tài quân chủ: Nó được dựng trên một số luật lệ nhất định, chủ yếu căn cứ vào huyết thống. Sau này, hình thức độc tài này thể hiện trong các nước xã hội chủ nghĩa: không phải cá nhân trị mà là đảng trị. Dĩ nhiên đảng cũng là người: bao giờ cũng có một cá nhân nào đó nổi lên, thay mặt đảng, cai trị dân chúng. Hình thức độc tài này cũng có thể tìm thấy ở một số quốc gia Hồi giáo (như Iran hiện nay): cả hệ thống tôn giáo

Thì nào là đức tài?

Tác Giả: Nguy&#n H&#ng Qu&#c

Thứ Năm, 22 Tháng 9 Năm 2011 07:14

trở thành l&#c l&#ng th&#ng tr&# đ&#t n&#c. Có th&# có m&#t cá nhân nào đó có quy&#n l&#c nh&#t, thao túng c&# h&# th&#ng tôn giáo đ&# trở thành m&#t k&# toàn tr&#. Tuy nhiên, dù v&#y, h&# cũng v&#n nhân danh h&# th&#ng và s&# đ&#ng h&# th&#ng y, ít nh&#t nh&# m&#t bình phong ho&#c m&#t c&# c&#u quy&#n l&#c.

C&# đ&#c tài đ&#a trên cá nhân l&#n đ&#c tài đ&#a trên h&# th&#ng đ&#u s&# đ&#ng m&#t th&# quy&#n l&#c khác đ&# bi&#n chính cho quy&#n l&#c tuy&#t đ&#i c&#a mình. Ngày x&#a, các ch&# đ&# quân ch&# s&# đ&#ng t&# t&#ng thiên m&#nh: quy&#n l&#c c&#a h&# đ&#n t&# th&#n linh, do Tr&#i đ&#nh. Các ch&# đ&# đ&#c tài nh&# phát xít thì đ&#a trên quy lu&#t t&#n hóa, theo đó, có m&#t s&# dân t&#c có nhi&#u u&#u đ&#m và đ&#c quy&#n h&#n các dân t&#c khác; trong t&#ng dân t&#c, có m&#t s&# cá nhân v&#t tr&#i h&#n các cá nhân khác. Các ch&# đ&# đ&#c tài xã h&#i ch&# nghĩa thì s&# đ&#ng lý t&#ng đ&#i đ&#ng th&#i c&#ng s&#n ch&# nghĩa, n&#i ai cũng bình đ&#ng, t&# do và h&#nh phúc. Ngoài ra, t&#t c&# các hình th&#c đ&#c tài đ&#u s&# đ&#ng m&#t bi&#n pháp gi&#ng nhau: th&#n thánh hóa, ho&#c ít nh&#t, th&#n t&#ng hóa lãnh t&#. Li&#n Xô thì c&# Lenin l&#n Stalin đ&#u là nh&ng thiên tài vĩ đ&#i. Trung Qu&#c, Mao Tr&#ch Đông cũng là thiên tài vĩ đ&#i. B&#c Hàn thì cha là "Lãnh T&# Vĩ Đ&#i" (Great Leader), con là "Lãnh T&# Kính Yêu" (Dear Leader). Campuchia thì có "Anh C&#" (Brother Nume One). Vi&#t Nam thì, tr&#c, có "Cha già Dân t&#c"; sau này thì có Nguy&#n T&#n D&#ng "Th&# t&#ng xu&#t s&#c nh&#t châu Á!" Đ&# đ&#t đ&#c m&#c tiêu th&#n thánh hóa ho&#c th&#n t&#ng hóa nh&# th&#, các nhà đ&#c tài đ&#u s&# đ&#ng m&#t bi&#n pháp gi&#ng nhau: nói láo.

Đ&#c tài đ&#a trên cá nhân và đ&#c tài đ&#a trên h&# th&#ng, dù có m&#t s&# khác bi&#t, v&#n gi&#ng nhau trong b&#n ch&#t. Và c&# hai đ&#u đ&#i l&#p v&#i dân ch&#.

Theo nhi&#u nhà nghiên c&#u, chúng đ&#i l&#p ít nh&#t 3 m&#y đ&#m chính:

M&#t, trong khi đ&#c tài nh&#n m&#nh vào ý ni&#m quy&#n, đ&#c tài nh&#n m&#nh vào b&#n ph&#n c&#a t&#ng cá nhân. Trên căn b&#n, ch&# đ&#c dân ch&# đ&#c xây d&#ng trên nguyên t&#c t&# do cá nhân, đ&# đó, m&#i ng&#i, b&#t k&# ngu&#n g&#c, đ&#ng c&#p, tôn giáo, chính ki&#n, đ&#u có nh&ng quy&#n căn b&#n gi&#ng nhau; ch&# đ&# đ&#c tài, ng&#c l&#i, đ&#c xây d&#ng trên s&# v&#ng ph&#c; v&#ng ph&#c càng mù quáng bao nhiêu thì càng t&#t b&#y nhiều. Trong xã h&#i dân ch&#, t&# trên có b&#n ph&#n và đ&#i có quy&#n; trong xã h&#i đ&#c tài, ng&#c l&#i, t&# trên có quy&#n và đ&#i ch&# có b&#n ph&#n.

Hai, trong khi dân ch&# tin t&#ng vào s&# bình đ&#ng, đ&#c tài tin t&#ng vào tính đ&#ng c&#p. Khi m&#t nhà đ&#c tài nói v&# bình đ&#ng, b&#n có th&# kh&ng đ&#nh đ&#t khoát: "H&#n đang nói đ&#i!" Ch&#c ch&#n là b&#n s&# không bao gi&# sai c&#: c&# l&#ch s&# và lu&#n lý thông th&#ng đ&#u đ&#ng v&# phía b&#n. N&#u không mu&#n nh&# l&#ch s&# và không mu&#n m&#t óc lý lu&#n, b&#n c&# nhìn vào cái g&#i là "Ban B&#o v&# – Chăm sóc s&#c kh&e cán b&#" (t&# Trung t&#ng xu&ng đ&#a ph&#ng) Vi&#t Nam thì bi&#t. Đ&# b&#n tìm ra c&# các qu&#c gia dân ch&# m&#t y ban nào t&#ng t&#! R&#ràng là s&#c kh&e c&#a ai cũng quý c&#, nh&ng s&#c kh&e c&#a cán b&# thì quý h&#n nhi&#u. (Nh&ng đây ch&# là m&#t ví d&# nh&# mà thôi!)

Ba, trong khi dân ch&# vinh danh con ng&#i, đ&#c tài l&#i vinh danh nhà n&#c: Dân ch&# xem nhà n&#c ch&# là ph&#ng ti&#n đ&# ph&#c v&# con ng&#i; đ&#c tài, ng&#c l&#i, xem con ng&#i là ph&#ng ti&#n đ&# ph&#c v&# nhà n&#c. Nh&ng nhà n&#c ch&# là m&#t gu&ng máy vô nhân tính: ch&# đ&# đ&#c tài nào cũng vô nhân tính.

B&#n, trong khi dân ch&# khuy&#n khích t&# do t&# t&#ng, đ&#c tài l&#i ra s&#c đàn áp t&# do t&# t&#ng và c&# t&# do hành đ&#ng. V&#i dân ch&#, t&# do là lý t&#ng và là nguyên t&#c. V&#i đ&#c tài, t&# do là k&# thù.

Thế nào là đức tài?

Tác Giả: Nguyễn Hoàng Quốc

Thứ Năm, 22 Tháng 9 Năm 2011 07:14

Nhà dân chủ tuyên bố: "Tôi không đồng ý với anh/chị, nhưng tôi sẵn sàng tranh đấu cho quyền phát biểu ý kiến của anh/chị"; nhà đức bài tuyên bố: "Không có ý kiến ý kiến gì cả. Tất cả đã có Tao lo!"

Năm, trong khi dân chủ đề cao tinh thần đa nguyên, chấp nhận những sự đa biệt và tôn trọng các khác của người khác, đức tài, người có lợi, chỉ thích sự đồng quy, đồng nhất và đồng đồng.

Sáu, trong khi dân chủ tiến hành công việc qua những sự đàm phán và thương thảo, trong đó, người ta sẵn sàng nhượng bộ, đức tài, người có lợi, chỉ biết đề cao quyền lợi, dùng quyền lợi để giành quy tắc mới xung đột, thậm chí, khác biệt.

Sáu sự đối lập trên là những đối lập căn bản. Chúng ảnh hưởng và tác động lên các khía cạnh khác trong đời sống chính trị, văn hóa và xã hội, từ đó, làm cho đời sống của dân chủ và đức tài khác hẳn nhau.

Tất cả các nhà đức tài đều mưu mô danh dân chủ. Những trên thực tế, ranh giới giữa đức tài và dân chủ khác nhau đến nỗi không ai không thấy. Và không ai có thể nhầm lẫn.

Trên những khả năng như vậy.